

Sandu

- Dă-mi și mie puțină pâine !, ceru Sandu. Ți-o dau mâine înapoi, insistă el.

- Și eu îți dau mâine, i-am spus, necăjindu-l.

Mai aveam un sandviș. M-am uitat la el, apoi la ce mi-a rămas și după o ezitare scurtă, am mușcat.

A înțeles. S-a întors să intre în clasă. Își trăgea după el piciorul drept. Era șchiop. De fapt, toți îi spuneau “șchiopu”.

Începu lecția. Aveam poezia “Iarna pe uliță”. O învățasem toată. Citisem și ceva comentarii critice. Agitam mâna în speranța că mă va asculta.

Profesoara, după ce frunzări catalogul, se opri la Sandu.

- la spune, Sandule, ce mijloace artistice folosește poetul în poezia “Iarna pe uliță” ?

Tăcere.

- Hai, spune o strofă, două !, îl încurajă ea.

Nici un cuvânt. Într-un târziu, Sandu mărturisi.

- Doamnă, n-am învățat pentru astăzi. M-a pus mama la, la, la treabă și n-am avut timp. Era și bâlbâit.

- Frumoasă scuză. Parcă numai tu ești năpădit cu treburi. Sandule, asta e sfidare. Placa asta cu “m-a pus mama la treabă” am mai auzit-o. Ai cuvântul meu că trimestrul acesta te las corigent. Am terminat cu mila. Stai jos! Trei, spuse profesoara, punându-și ochelarii pentru a-i trece nota în catalog.

Mai încasase un patru la istorie.

- De ce nu-ți iei vacanță, Sandule? i-am sugerat eu, puțin cam tare ca să audă și profesoara. Nu vezi că ești extenuat?

El a zâmbit ușor și a lăsat capul în jos.

- la să se ridice în picioare înțeleptul care dă sfaturi altora! Poate ne mai îmbogățim și noi!, spuse profesoara deranjată, că mai apăruse un pedagog pe lângă ea.

M-am ridicat cu puțin tupeu, zâmbind la colegi, pentru a recolta ceva simpatie.

- Hai să vedem cum te descurci cu lecția de astăzi, domnule sfetnic!, spuse ironic profesoara de română.

Am spus tot ce-am știut. Colegii erau încântați că nu m-a putut înfunda. De altfel, nu era un secret că limba română era obiectul meu preferat. Mi-a pus zece.

- Dar ține minte, mi-a spus ea, astăzi ai avut o notă mică la un alt obiect, care nu e în catalog. Buna cuviință. Și totuși, e o materie de bază.

Eram prea umflat de câștig ca să prețuiesc vorbele ei.

I-am șoptit lui Sandu, atent să nu mă audă profesoara, imitându-i bâlbâiala:

- De data asta, m-am, m-am, m-am... descurcat. Câțiva colegi au râs cam tare, întărindu-i doamnei încă o dată convingerea despre o anume lipsă.

Orele s-au terminat. Am luat două bucăți de cretă de la tablă și am aruncat în Sandu.

- Pac, un trei! Pac, un patru!, am făcut eu, amintindu-i ce a împușcat el astăzi.

Fugi ca vântu, Sandule și dă de veste a lor tăi de isprăvile tale de astăzi, poate capeți un sandviș în plus!, am zis eu în hărmălaia ieșirii noastre din clasă.

Sandu rămase ultimul, târându-și piciorul și încercând să pară senin la tot ce i se spunea. Mă privi cu respect pentru ceea ce eram și pentru notele mele din acea zi. Eram șeful clasei. Nu mi-a reproșat niciodată ceva ce m-ar fi supărat.

Cineva, în curtea școlii, m-a călcat, scoțându-mi ambii pantofi din picioare. Un alt coleg, i-a luat și i-a aruncat mai departe. Îi dădeau de la unul la altul, în ciuda strigătelor mele de amenințare. În cele din urmă, au ajuns în noroiul de lângă cișmea, murdărindu-se. Nu puteam să intru acolo în ciorapi. După câteva cuvinte, spuse la mânie, m-am concentrat la o soluție de a ajunge la pantofi.

Cei doi pantofi zăceau în zeama aceea mizerabilă. Eram plin de furie. Deodată, cineva, i-a ridicat de jos, i-a șters bine cu un colț al hainei lui și, trăgându-și piciorul după el, mi i-a pus jos, în fața mea. Era Sandu.

N-am știut ce să spun. Nici măcar "mulțumesc".

- Stai așa! Mai, mai, mai sunt puțin murdari, spuse el, bâlbâit, aplecându-se cu o batistă să-i șteargă.

Mi-a venit în minte refuzul meu de dimineață cu pâinea. Nu m-am simțit bine.

- Lasă că-i șterg eu acasă, i-am spus, simțind că ceva mă frânge în suflet.

Mi-am luat geanta și fără să-i spun ceva, am rupt-o la fugă. Nu mai rezistam.

Deși îmi era foame, în ziua aceea nu m-am grăbit să mănânc. Nici nu le-am spus părinților de nota de la română. Parcă o furasem. Îmi stăruia în minte, din ce în ce mai supărător, remarca profesoarei cu privire la nota aceea mică, care nu se pune în catalog.

- Vrei un sandviș?, i-am spus lui Sandu, a doua zi, în pauză.

- Nu, astăzi, am, am, am și eu. Mulțumesc, spuse el, scotându-și din buzunar două felii subțiri cu puțină marmeladă.

La ora de dirigiență, diriginta discută situația noastră școlară. Se apropia sfârșitul trimestrului. Îl sculă pe Sandu în picioare.

- Ție nu ți-e rușine cu asemenea note?

Nu înțeleg! Pe primul trimestru te-ai târât cum ai putut, dar trimestrul acesta ești o catastrofă. Trebuie să vorbesc cu părinții tăi cât mai curând. Chiar astăzi. Căută cu privirea pe cineva și când mă găsi, îmi spuse:

- Jorj, vei merge cu mine, în calitate de șef la clasei! Poate că vom găsi o metodă să-l obligăm pe băiatul ăsta să treacă clasa, spuse ea, uitându-se cu desconsiderare la Sandu.

Stătea pe vale, în marginea Botoșanului, lângă un iaz, unde mai pescuiam din când în când, în vacanță.

Ne-a condus la o casă cu două camere, din chirpici și o curte mică. Nu avea tată. Avea trei surori și un frate. Toți mai mici decât el. Cum l-au văzut, l-au îmbrățișat. I-a sărutat pe toți, zâmbindu-le ca un frate mai mare. A scos din buzunar un sandwich și i l-a dat fratelui mai mic. Nu mâncase toată mâncarea la școală.

Mama lui spăla în curte. Cum ne-a văzut, s-a șters imediat și a venit să ne întâmpine:

- Pofțiți în casă!, ne invită ea. Era curat, deși nu avea multe lucruri.

Diriginta intră greu în discuție. Ceva o apăsa și pe ea.

- Am venit să vă spunem că Sandu are o situație proastă la învățătură. Nu știu ce face toată ziua, dar vine cu lecțiile nefăcute. Dumneavoastră, ca mamă, poate ne ajutați să îndreptăm ce se mai poate.

Femeia își legă mai bine basmaua și începu să plângă ușor, fără zgomot.

După ce se liniști, ne mărturisi durerea ei.

- Bărbatul meu a murit electrocutat. Era electrician. Nu mai am pe nimeni care să mă ajute, decât pe Sandu. Două fete mi-au fost în spital și el se ducea zilnic la ele. Cum vine de la școală pleacă de taie lemne la oameni ca să câștigăm un ban. Din ce știe, le arată la carte la cei mici. Știu că nu are note bune. Mă ceartă uneori că nu-l las să învețe, dar cine să muncească pentru o bucată de pâine? spuse ea ștergându-și ochii.

- Ies puțin afară, m-am scuzat eu la dirigintă. Cum am ieșit în prag, m-am găsit în lacrimi.

- Nenea plânge? mă întrebă o soră de-a lui Sandu.

Mă grăbii să mi le șterg să nu mă fac de râs. Cât de ușor l-am judecat! Aveam pumnii strânși, gata să mă lovesc pentru felul cum m-am purtat cu el.

Am intrat în casă. Era semiîntuneric și nu se putea vedea nimic pe fața mea. M-am așezat lângă el.

- Înțeleg că vă este greu, dar mai lăsați-l să mai învețe și el, că vedeți ce greu e fără școală. Dacă intră la o școală profesională, are și el o meserie și vă va ajuta mai mult. Ce ziceți? spuse diriginta înmuiată de ceea ce a văzut.

- Vă promit, doamnă profesoară, dar nu știu cum o să ne descurcăm.

- Mai vin și eu pe-aici, dacă vreți, și am să-i mai arăt la lecții, am spus, punându-i o mână pe umerii largi ai lui Sandu. El se luminează de plăcere. Diriginta găsi că soluția era binevenită și mă laudă pentru idee.

- Jorj, promite-mi că te ții de cuvânt! spuse ea, mulțumită de inițiativa mea.

- Vă promit, doamna dirigintă. O să vedeți!

Din ziua aceea n-am mai făcut nici o glumă pe seama lui. Colegii se mirau când îi luam apărarea, pentru că nimeni nu știa să-l ia în râs mai bine ca mine.

Trei zile pe săptămână eram la el. Mama îmi dădea o sacoșă plină cu mâncare pentru ei. Câteodată, lăsam pe furie câte un ban pe masă. Ei știau de unde sunt. Frații lui Sandu mă înconjurau cu strigăte când soseam:

- A venit Jorj, mamă! A venit Jorj! Așa au auzit de la dirigintă că mă cheamă.

Pe trimestrul acela n-a rămas corigent la nici o materie. În rugăciunea mea îl aminteam și pe el.

Într-o noapte, l-am visat că a venit în vizită la mine îmbrăcat într-un costum nou. L-am măsurat de sus până jos și ce să vezi! Era în ciorapi. Am fugit la intrare și i-am adus pantofii mei, aruncați cândva în noroi. Erau dați cu cremă și lustruiți. L-am pus la picioarele lui. M-a sărutat pe obraji de fericire. L-a încălțat și apoi a plecat.

L-am urmărit cât era de fericit. Nu a avut niciodată așa pantofi. Deodată, m-am înfiorat. Am alergat la poartă să-l văd mai bine. Așa era. Mergea așa cum mergeam și eu. Nu mai era șchiop. M-am trezit cu gândul că din cauza pantofilor mei s-a vindecat. "Doamne, ce bine ar fi fost să fie așa!", am spus, scuturându-mă de visul acela frumos.